

Hälsoekonomiska utvärderingar

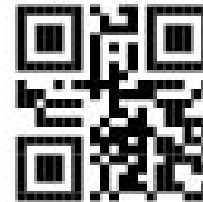
Varför & Hur

Gustaf Befrits, hälsoekonom

Region Stockholm & NT-rådet

gustaf.befrits@regionstockholm.se

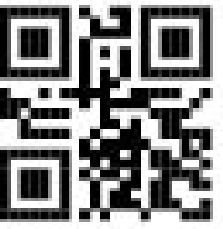
Frågor ställs via sms, scanna kod:

Redovisning av jäv

Har inga jävsförhållanden att deklarera.

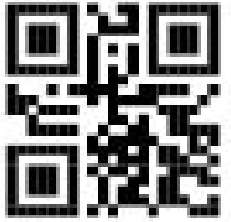

Vi vill utnyttja våra gemensamma resurser så bra som möjligt

Omedelbar fråga: Vad är bra?

- Så mycket nytta som möjligt till så många som möjligt (utilitarianism)?
- Jämlik vård? Vad är i så fall det? I termer av resurstilldelning eller i termer av utfall?
- De som har mest inflytande kan se till att påverka till sin fördel?
- Annat?

Lagstiftning & Prioriteringsplattformen

Lag om läkemedelsförmåner m m

15 § Ett receptbelagt läkemedel ska omfattas av läkemedelsförmånerna och inköpspris och försäljningspris ska fastställas för läkemedlet under förutsättning att

1. kostnaderna för användning av läkemedlet, med beaktande av bestämmelserna i 3 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), framstår som rimliga från medicinska, humanitära och samhällsekonomiska synpunkter

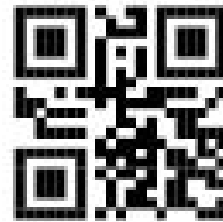
Hälso- och sjukvårdslag, 3 kap.

1 § Målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.

Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården.

Prioriteringsplattformen

- Människovärdesprincipen
- Behovs- och solidaritetsprincipen
- Kostnadseffektivitetsprincipen

Hälsoekonomiska utvärderingar

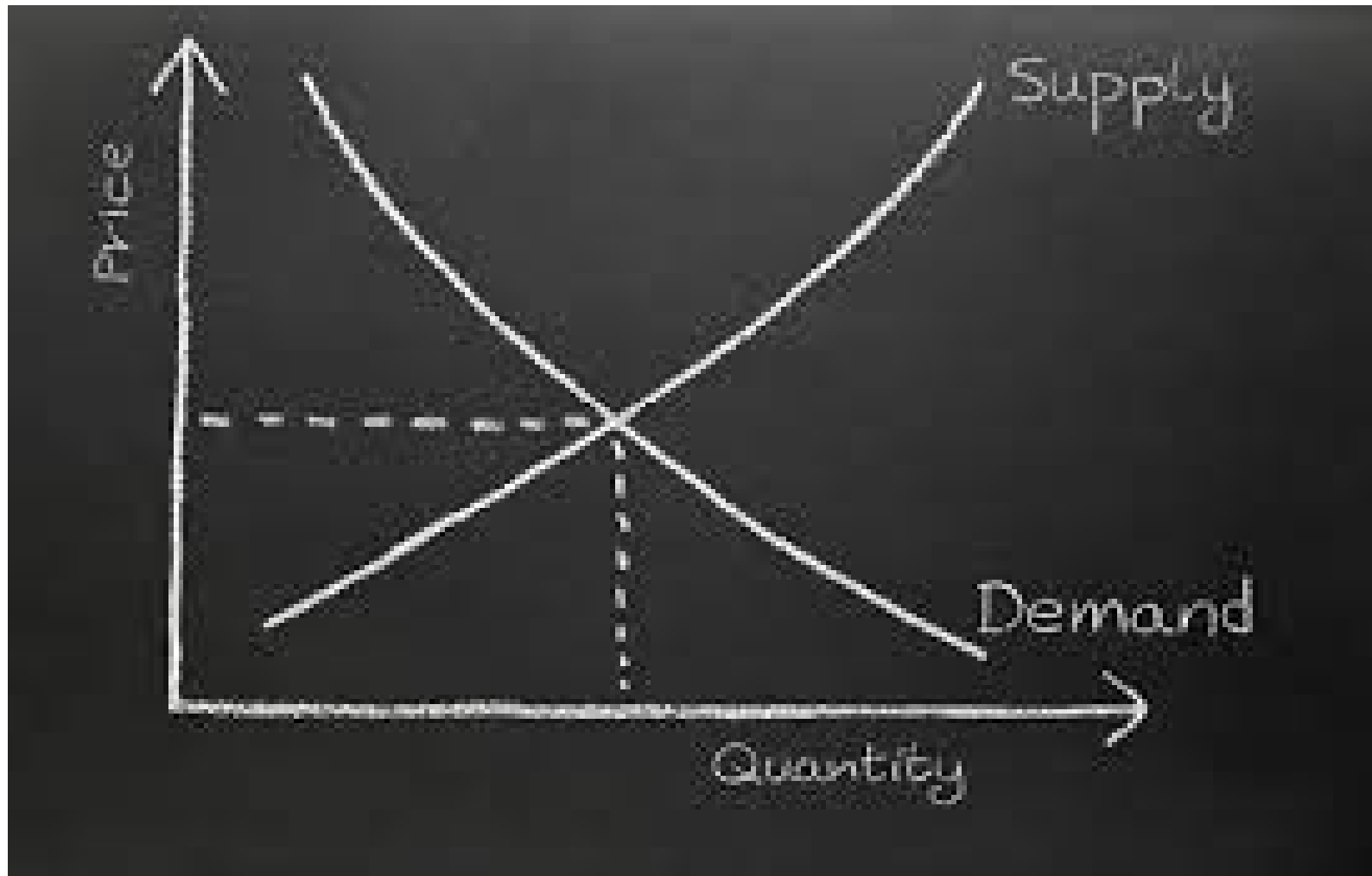
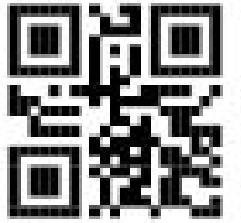
– praktisk tillämpning av kostnadseffektivitetsprincipen

I lagen står att kostnaderna skall vara rimliga. Vad är rimligt?

- I de flesta fall har vi hjälp att bedöma rimlighet med hjälp av priset på det vi använder våra resurser till.
- Inom vissa områden, till exempel hälso- och sjukvård, fungerar denna mekanism inte på ett tillfredsställande sätt.

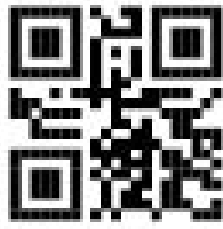
Utbud & Efterfrågan

Val när resurser inte räcker till: Pris = Värde

Alternativkostnad

Skillnad mellan en konsumentmarknad och sjukvård

På en konsumentmarknad är

- Den som väljer
- Den som konsumerar
- Den som betalar

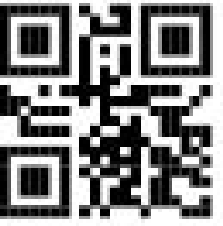
Oftast en och samma person, som väger nyttorna mot kostnaderna och därigenom signalerar vad värdet är.

I sjukvården är det (förenklat!)

- Doktorn som väljer
- Patienten som konsumerar
- Skattebetalaren som betalar

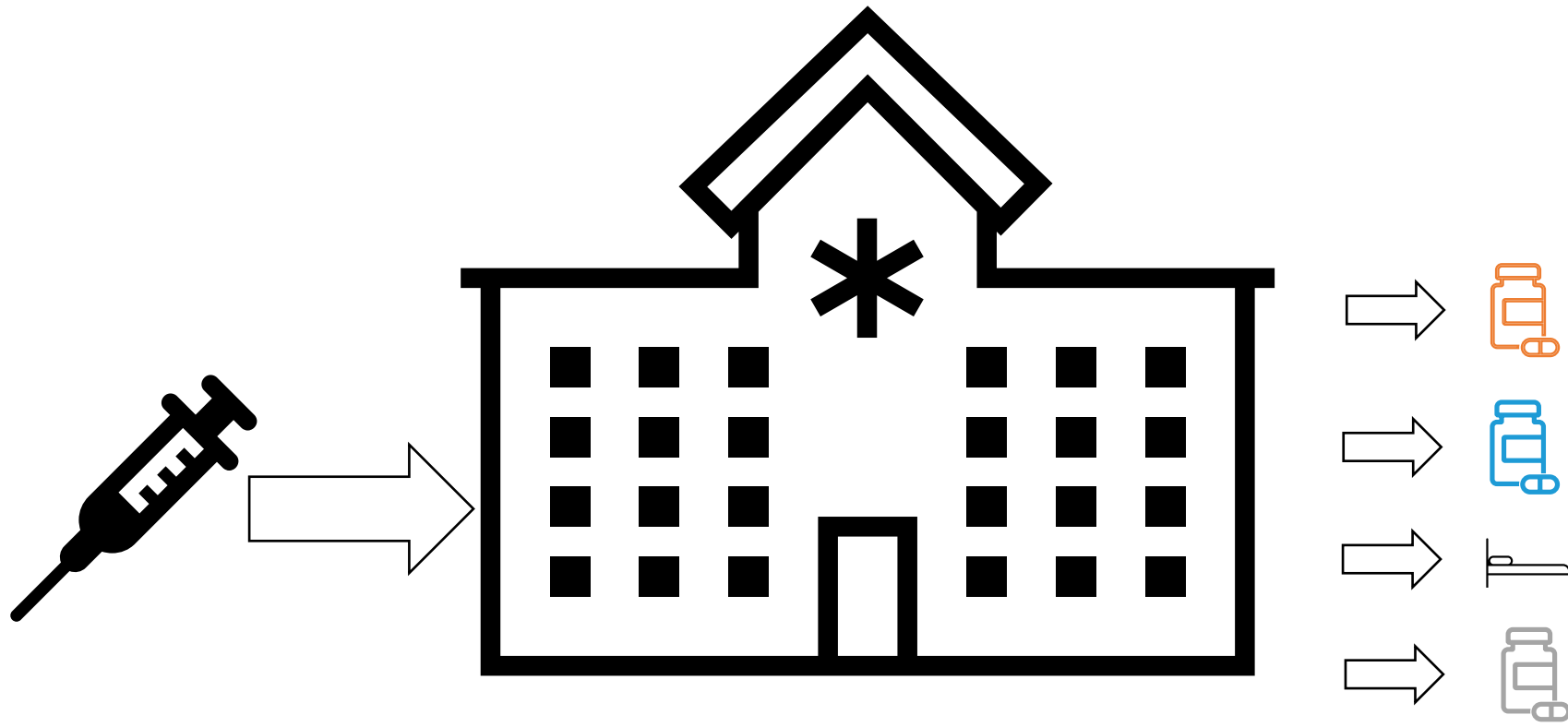
Dvs tre olika aktörer med bristfälligt informationsutbyte, och högst sannolikt olika uppfattning av värdet av en behandling.

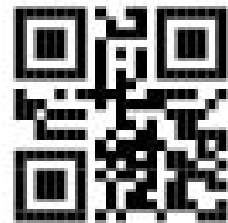
Men vi vill ju likväl veta vad en behandling är värd. Varför det?

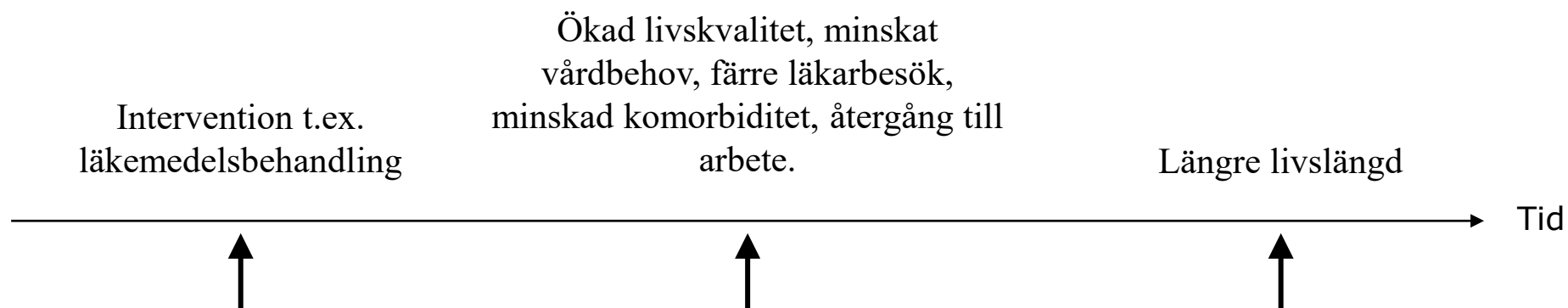
Prioriteringar

- Prioriteringar sker inom vården. Utifrån den vetskapen är det bättre att vi vet på vilka grunder de görs.
- Om något ska införas måste något annat ut om inte mer resurser tillförs.

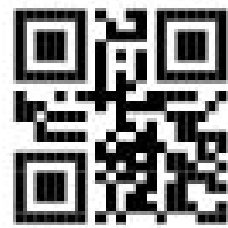

Hälsoekonomisk analys – hur fångas värdet av en intervention?

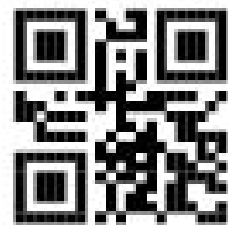
En hälsoekonomisk analys handlar om att identifiera, dokumentera och värdera alla kostnader och effekter som är konsekvenser av en ny intervention. Ansatsen är att fånga **värdet** av behandlingen.

Kostnadseffektivitetsanalys

- Standardmetod för utvärdering av läkemedel
- Standardiserat effektmått
- Möjliggör prioriteringar mellan olika sjukdomsområden

$$\frac{\text{Kostnad nytt läkemedel} - \text{Kostnad gammalt läkemedel}}{\text{Effekt nytt läkemedel} - \text{Effekt gammalt läkemedel}} = \text{Kostnadseffektkvot (kostnad per kvalitetsjusterat levnadsår, ICER)}$$

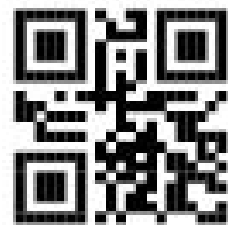

Hur mäts effekt?

- Sänkning av blodtryck (mm Hg)
- Kolesterol (halter i blodet)
- Benskörhet (täthetsmätningar med röntgen)
- Astma (andningsmätningar PEF/FEV)
- Minskad risk för hjärtinfarkt och stroke
- Minskad risk för benbrott
- Symtomfria dagar

**PROXY-
VARIABLER!**

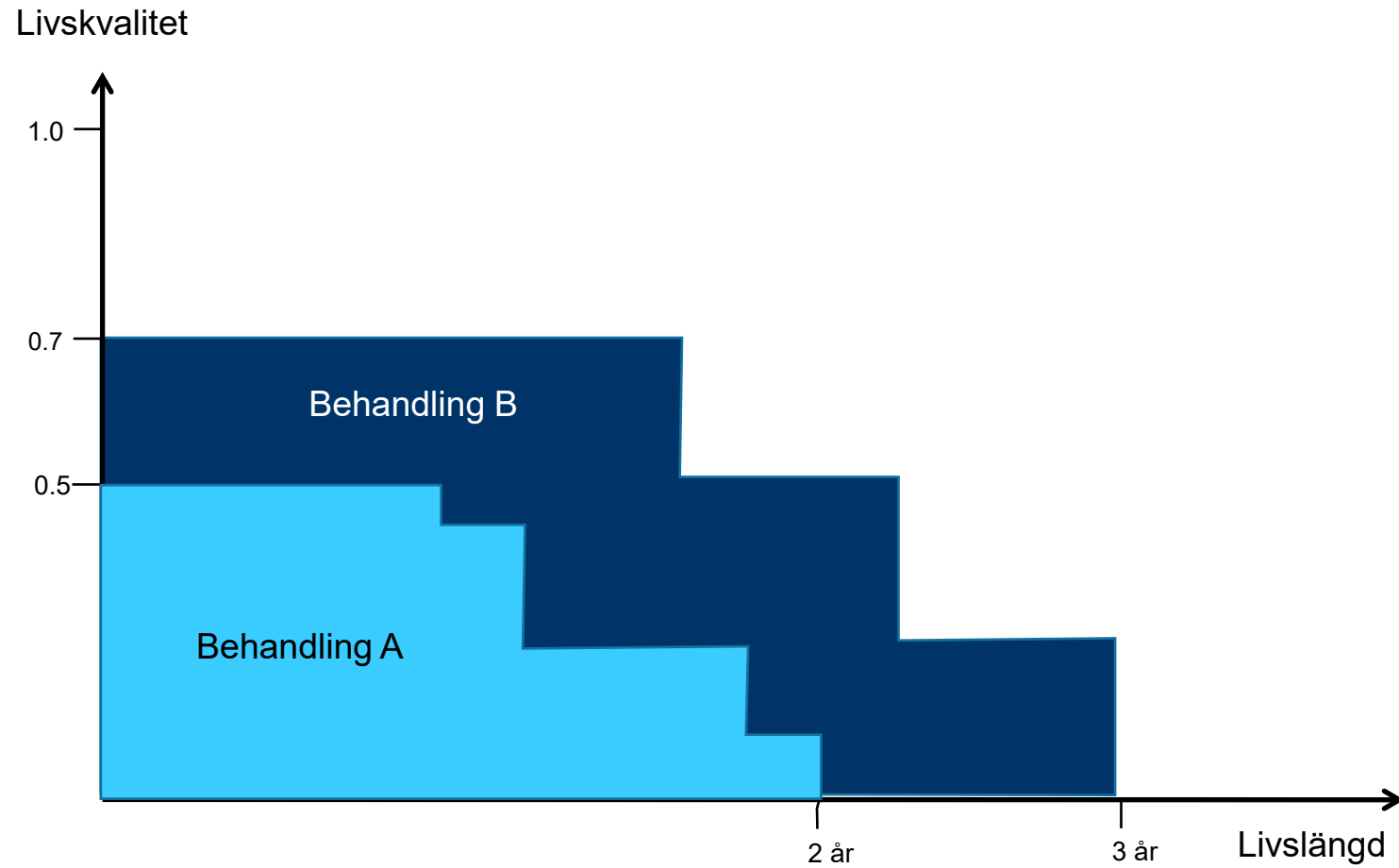
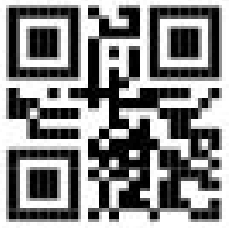
(eller surrogatmarkörer)

QALY – universellt mått för att mäta effekt

- QALY (quality-adjusted life year eller kvalitetsjusterade levnadsår)
 - Patientnytta!
 - 1 = helt frisk, 0 = död
- Generiskt mått för att mäta hälsa
 - Utgår från att hälsa har två dimensioner; kvantitet och kvalitet
 - Gör det möjligt jämföra olika behandlingar, även om sjukdomarna är olika.
- Vi måste mäta livskvalitet och livslängd
 - Konceptuellt mindre komplicerat med livslängd men i praktiken inte trivialt

Grundläggande tanke

EQ-5D

Rörlighet

- Jag går utan svårigheter
- Jag kan gå men med viss svårighet
- Jag är sängliggande

Hygien

- Jag behöver ingen hjälp med min dagliga hygien, mat eller påklädning
- Jag har vissa problem att tvätta eller klä mig själv
- Jag kan inte tvätta eller klä mig själv

Huvudsakliga aktiviteter *(t ex arbete, studier, hushållssysslor, familje- och fritidsaktiviteter)*

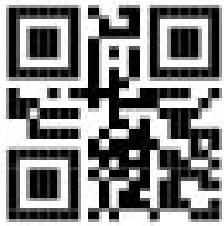
- Jag klarar av mina huvudsakliga aktiviteter
- Jag har vissa problem med att klara av mina huvudsakliga aktiviteter
- Jag klarar inte av mina huvudsakliga aktiviteter

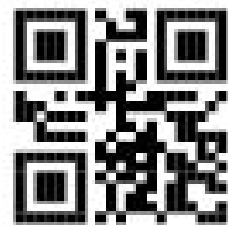
Smärtor/besvär

- Jag har varken smärtor eller besvär
- Jag har måttliga smärtor eller besvär
- Jag har svåra smärtor eller besvär

Oro/nedstämdhet

- Jag är inte orolig eller nedstämd
- Jag är orolig eller nedstämd i viss utsträckning
- Jag är i högsta grad orolig eller nedstämd

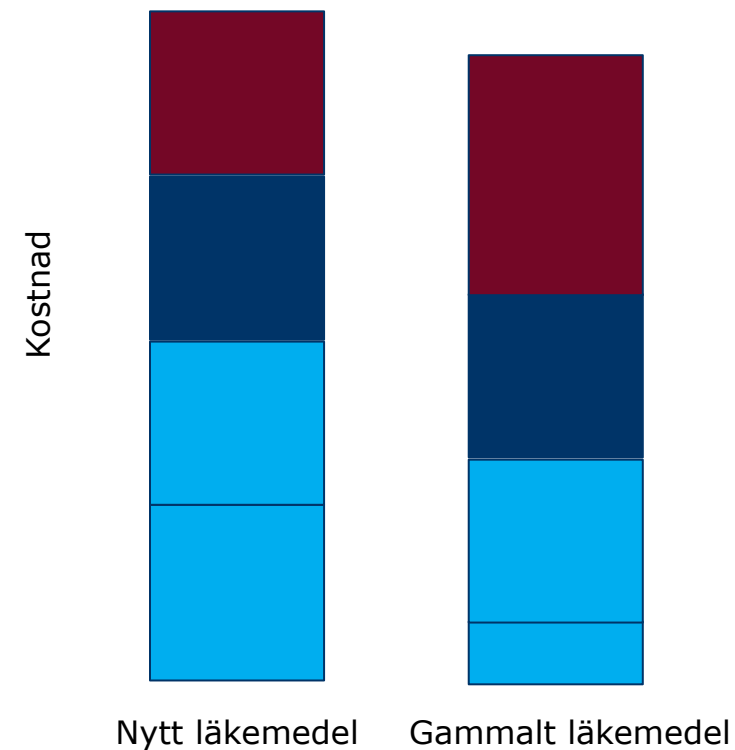
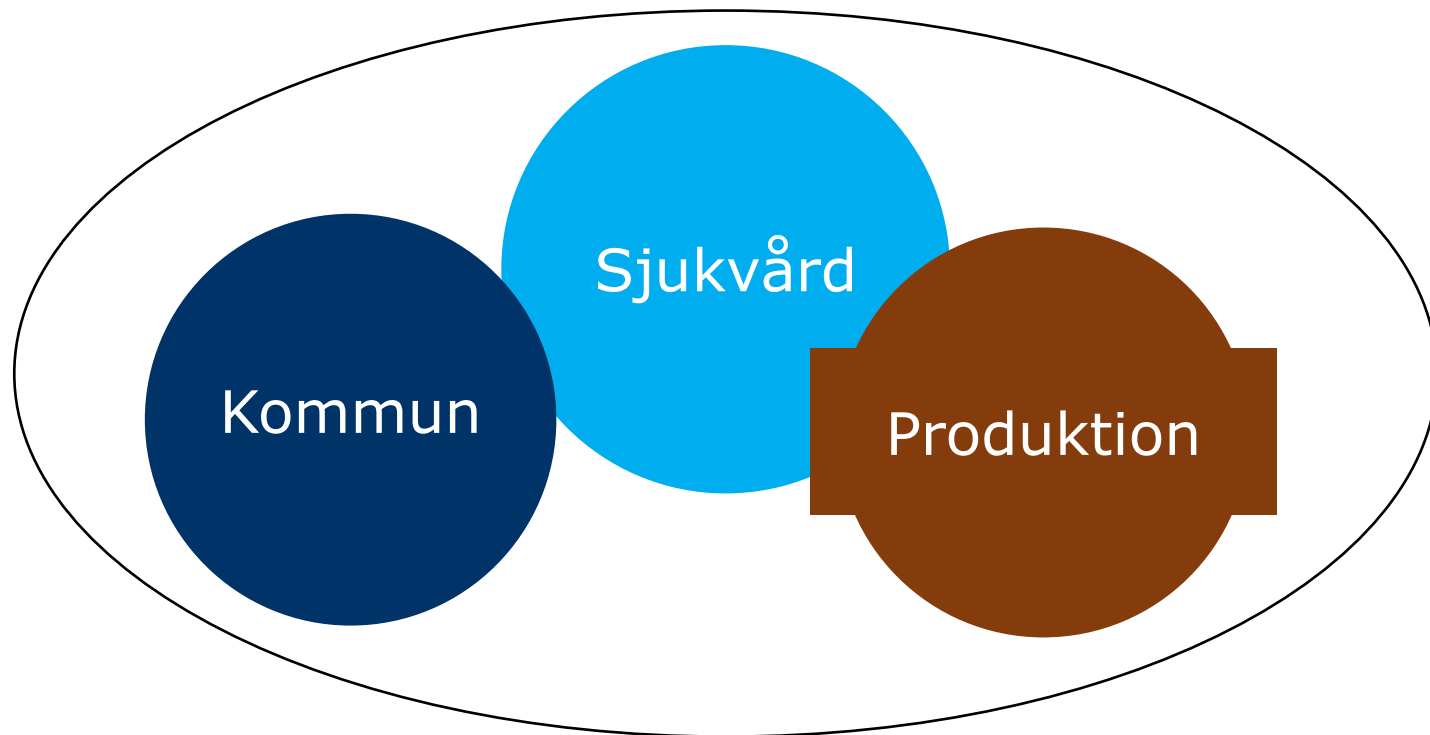
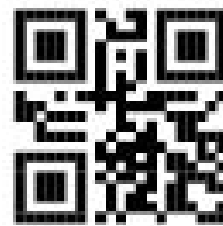

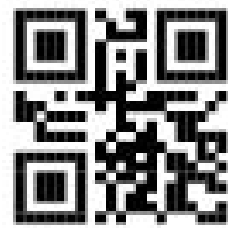
Vad är en kostnad?

- Direkta kostnader – allt som rör patientens sjukvård
- Indirekta kostnader – allt annat (nästan)
- Kostnader innefattar också minskade kostnader
- Vad som ingår beror på perspektivet

Vilket perspektiv ska användas?

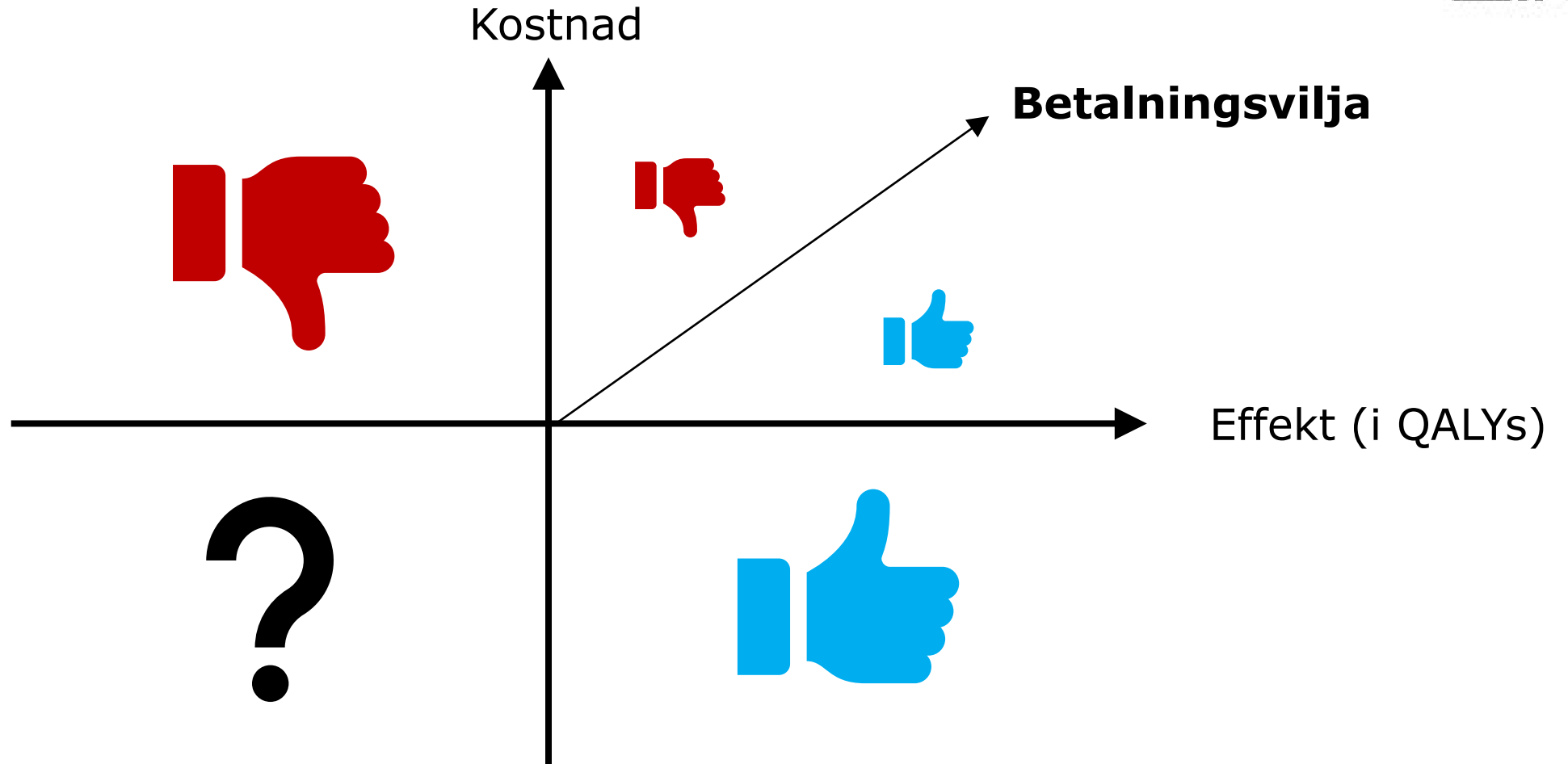
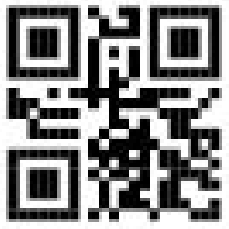

I Sverige använder vi ett samhällsperspektiv. Vissa perspektiv utesluts dock ofta då det är svårt att mäta eller riskerar att missgynnar vissa grupper

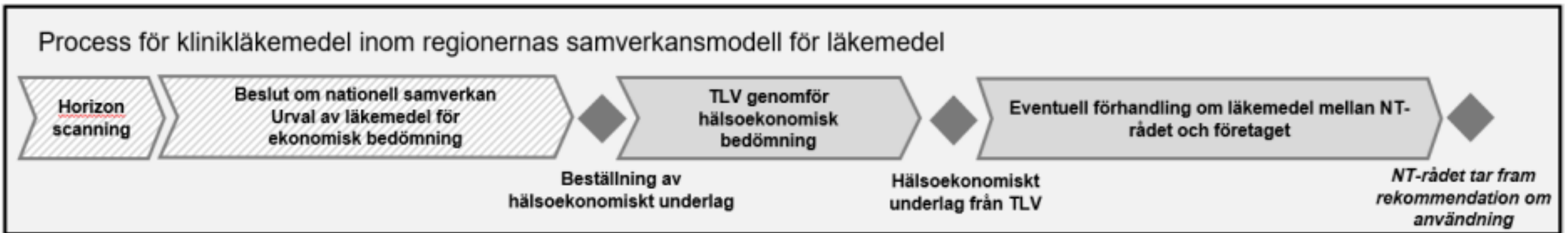
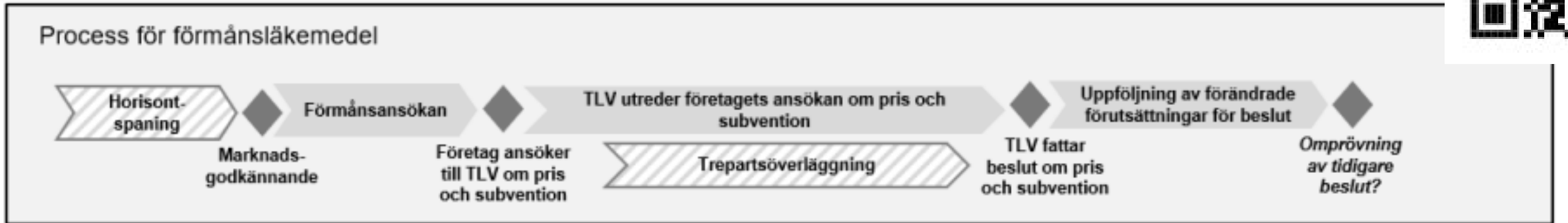
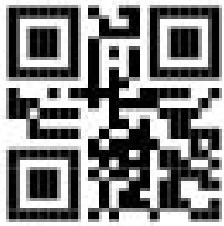

Vad är kostnadseffektivt?

Vad är kostnadseffektivt?

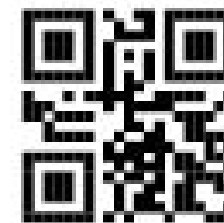

1 land, 2 processer & 21 regioner

Kommunallagen: Budget i balans.

Verkligheten måste vi också ta hänsyn till....

DAGENS
Medicin

Ekonomi

Efter miljardunderskott 2023: Nu blir det ännu tuffare för regionerna

Publicerad: 28 februari 2024, 06:00

★ För dig som är prenumerant

Om regionerna hade det ekonomiskt svårt 2023 så är det det ingenting mot vad som väntar 2024, enligt SKR:s Annika Wallenskog.

Foto: Getty Images, Maxim Thore/Bildbyrå